Ч. 10 (12.959). Львів, субота 16. січня 1932. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 14·00 „ Піврічно 26·00 „ Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Волинська тиха сторона...

Нижче подаємо вимки з інтерпеляції Українського Клюбу, як надзвичайно яскраву ілюстрацію волинських відносин. Ці факти треба пригадати саме тепер, як причинок до великого шуму, який польська преса знімає про „зміну курсу"... Ред.

В другій половині 1931 р. дубенське староство опечатало або унерухомило 34 торговельних і промислових підприємств, які належать до українських кооператив в тім повіті, а саме: 1) „Господарська Спілка" — село Стара Носовиця, 2) „Надія" — село Зади, 3) „Дружність" — село Головчиці, 4) „Праця" — село Інхнибоки, 5) „Визволення" — село Рудка, 6) „Згода" — село Надчиці, 7) „Єдність" — село Інзбарів, 8) „Пробудження" — село Підлуже, 9) „Селянська Спілка" — село Птиче, 10) „Власна Поміч" — село Демідівка, 11) „Єдність" — село Горупань, 12) „Наша Хата" — село Судобичі, 13) „Добро" — село Мокре, 14) „Рух" — село Руднів, 15) „Сніп" — село Войниця, 16) „Самопоміч" — село Мала Гільча, 17) Т-во „Споживче" — село Бaрaнe, 18) „Сила" — село Гранівка, 19) „Товариська Крамниця" — село Битків, 20) „Дружність" — село Дубини, 21) „Самопоміч" — село Жаборуки Великі, 22) „Плашівка" — село Ковин, 23) „Згода" — село Підзамче, 24) „Відродження" — село Пусте Іване, 25) „Снопівка" — село Сестратин, 26) „Згода" — село Срібно, 27) „Селянська Праця" — село Тескунів, 28) „Селянська Праця" — село Башарівка, 29) „Селянська Праця" — село Доброводи, 30) „Районова Молочарня" — село Грушовиця, 31) „Селянська Поміч" — село Береза, 32) „Рідна Хата" — село Радивилів, 33) „Районова Молочарня — село Уїздці, 34) „Упертість" — село Уїздці.

Перше зачинювання кооператив у дубенському повіті відбувалося в цей спосіб, що з поручення староства приходив до кооперативи постерунковий, виганяв присутніх з домівки кооперативи й опечатував її. На запит, на якій основі постерунковий опечатує кооперативу, він відповідав, що про те довідається кооператива пізніше і дійсно щойно на інтерпеляцію управи в дубенськім старостві одержала управа рішення староства. В той спосіб опечатано кооперативи: 1) „Господарська Спілка" — Носовиця Стара, 2) „Наша Хата" — Судобичі, 3) „Рух" — Руднів, 4) „Сніп" — Войниця, 5) „Дружність" — в Дубинах, 6) „Відродження" — Іване Пусте, 7) „Добро" — Мокриня.

Як причину опечатання підприємств кооператив дубенське староство подавало: а) несанітарний стан, б) брак посвідки зголошення підприємства, в) невідповідну домівку, г) незложення в речинці жаданої квоти з титулу коштів комісійного доходження (санітарних оглядин склепу). У дальшому періоді тої своєї діяльности почало староство доручувати рішення рівночасно з опечатанням льокалів. В пошукуванні за правним умотивуванням своєї поведінки оперлося староство на здогадний несанітарний стан, або на арт. 14 і 17 промислового права, як також на артикули 304, 305, 306, 313, 314 і 315 будівельного закона.

У своїх постановах про несанітарний стан кооператив староство подає такі напр. дані: стан подвіря цього будинку, в якому кооператива винаймає помешкання для свого торговельного підприємства (склеп мішаних товарів) — дарма, що ні одна з унерухомлених кооператив не є властителькою хати і подвіря. Треба додати, що карний характер у формі зачинення підприємства не є взагалі передбачений у приписах.

За несанітарний стан кооперативного підприємства уважає староство „хроповаті стіни", хоч вони білені, або мальовані, дальше брак задніх стін в полицях, як також продавання нафти в тому льокалі, в якому находиться склеп, або брак віка на скрині з цукром. Вище наведені „браки" спричинюють унерухомлення кооперативних підприємств на неозначений час. Не вважаючи на законну безпідставність цих закидів староства, кожна кооператива була готова сповнити поставлені і в тім напрямі жадання. Староство мало спромогу, кермуючися арт. 126. промислового закону, вислати до кожної кооперативи відповідне упімнення і його зовсім певно було би досить для усунення згаданих „браків". Треба додати, що в цілому дубенському повіті стосують вищезгадану практику виключно до українських кооператив. Приватні склепи, яких санітарний стан глузує з примітивних засад гигієни, є вільні зовсім від опіки дубенського староства.

Як дальша причина унерухомлення українських кооператив в дубенському повіті служить старостcovу ця обставина, що будинки, в яких містяться кооперативні склепи, не відповідають приписам арт. 304. будівельного закону, чи арт. 305. буд. зак. дубенське староство не бере під увагу, що всі будинки, в яких містяться склепові домівки кооператив, є збудовані перед виданням будівельного закону, але вимагає, щоби всі будинки, які збудовано перед її виданням, були перебудовані і пристосовані до найновіших приписів! Не треба бути правником, щоби знати, що в тих випадках не маємо до діла з застосуванням закону, лише з фабрикацією трудностів для розвою українських кооператив.

Тепер староство пристосовує ще новий спосіб для замикання українських кооператив. Цим разом жадає від кооператив предложення проекту на уладження склепу, який мусить бути затверджений, владою. До часу здобуття такого дозволу, заведення не може бути урухомлене і ведене під загрозою застосування санкцій.

Таке розпорядження є — очевидно — клясичним приміром, як не треба стосувати правних приписів і як не можна їх інтерпретувати. Арт. 14 промислового права говорить про ті вимкові підприємства, для яких не вистарчає просте зголошення до влади в порядку арт. 7., а потрібне є попереднє затвердження проекту уладження. Тут належать лише підприємства, котрі вживають механічної сили, або паленища, а також, коли вони можуть загрожувати публичній безпеці та передовсім життю і здоровлю сусідів. Нечуваним насильством над волею законодавця є інтерпретування того закону, буцім то він відноситься також до крамниць мішаних товарів!

„Наслідком рекурсів кооператив від оречення староства до воєвідства, визначило волинське воєвідтсво на день 4. і 5. грудня м. р. комісійні оглядини домівок кооператив в деяких селах дубенського повіту. Комісія складалася з інж. начальника Промислового Виділу волинського воєвідства, воєвідського лікаря, заступника дубенського старости. При комісійних оглядинах був рівнож присутній делегат Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові. Оглядання відбувалося в той спосіб: інжінір міряв довжину, ширину і висоту льокалю, поверхню вікон та їх рам, віддалення долівки від стелі, віддалення будинку від дороги сусідніх парцель, господарських будинків і кльозетів, а також смітярки. Тимчасом лікар глядів, чи кльозет має відповідну сітку, яка забезпечувала би збірник від мух, досліджував криницю і т. д. Після того списано протокол, в якому зазначено, що будинок є вибудований перед 1928 роком і до нього не може бути стосований будівельний закон, як рівнож той факт, що цей будинок є найкращим будинком цілого села. Так відбулися оглядини дня 5. грудня м. р. в Носовиці Старій. А всеж, староство відкинуло прохання управи кооперативи, щоби кооператива могла вести дальше свої торговельні чинности! Потім комісія пішла до приватного склепу, в якім санітарні відносини є в препоганому стані. Цього склепу не замкнено. Зате українська кооператива є дальше зачинена. Чиж тут можна говорити про стосування права?!

ЧИ ДУМАЄТЕ ПРО СВОЮ БУДУЧНІСТЬ?
Якщо так, то складайте свої ощадности
в Кооперативному Банку „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Січнева сесія Ради Союзу Народів.

В секретаріяті Союзу Народів йде жвава підготовка до найближчої сесії Ради. Усталений порядок нарад, що зачнуться 25. січня, має аж 34 точки. Одною з кінцевих точок порядку (32) є справа українських пацифікаційних жалоб. Референтом цих жалоб мав бути, як відомо, японський делеґат Йошізава, але тепер він уже референтом не буде, бо виїхав до Японії на становище міністра закордонних справ. Хто його заступить у Раді Ліґи Націй досі невідомо. Правдоподібно японський амбасадор з Льондону. Але всі акти справи є тепер у японській амбасаді в Парижі, де їх студіюють фахівці, японські специ від меншостевих справ. Ці самі специ підготовляють і проєкт резолюції для японського делеґата до Ради Ліґи, який буде референтом українських петицій. У секретаріяті Ліґи є вже видруковані всі українські петиції разом з польською відповідю на них. Ця відповідь, як нас інформують, побудована на двох головних підставах: 1) на твердженні, що українці в Польщі не зазнають ніякого гнету, доказом чого є статистичні дати про орґанізаційні досягнення „Просвіти", кооперації, „Сільського Господаря" у порівнанні їх із передвоєнним станом (ці матеріяли ідентичні з тими, що їх подав Фелінський у своїй відомій брошурі про українців, яка вийшла також французькою мовою з наскрізь невірними датами про наше життя); і 2) на цитатах переважно із „Сурми" та „Відбудови Нації", на доказ, що не зважаючи на повну спроможність розвитку українців у Польщі підпольні українські чинники виповіли Польщі війну, яку й намагаються проводити при допомові саботажів і терору. У відповіді є між іншим і твердження, що український науковий інститут у Варшаві призначений для українців у Польщі, а не для еміґрантів з Великої України, а ціль цього інституту приготовити професорське тіло для вищих українських шкіл.

Ціла публікація обіймає 86 сторінок формату чвірки. У польській відповіді найбільше місця мали заняте цитати із двох названих публікацій.

На терені Женеви, Парижа, Льондону і Риму помітна перед цією сесією дуже інтензивна польська пропаґанда, що має за завдання настроїти відповідно тамошніх відповідальних політиків до українських справ, що прийдуть під розгляди Ради Союзу Народів.

—o—

Соціялістичний арсенал у Відні.

Із Відня повідомляють, що в часі ревізії в Робітнич. Домі в дільниці Оттакрінґ найшли 750 крісів, 7 скорострілів, 12.000 набоїв, шаблі, штилети і т. п. У скринях найшли скляну посуду з хемічними матеріялами до витворювання слезних газів. В часі ревізії настало в цілій дільниці розворушення. Комуністичні робітники силкувалися викликати вуличні заворушення, але це їм не вдалося. Управа соціял-демократичної партії оголосила заяву, що робітники зброяться задля оборони республики. Накинулися теж на владу, що робить ревізії тільки у соціял-демократів, а лишає у спокою тих, що явно готовляться до державного замаху.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Великий шум.

Польські голоси на тему поголосок про пляни зміни урядового курсу супроти українців.

„ЗБРОЇ НЕ СКЛАДАЄМО: МОЛОДЬ НАШОЮ НАДІЄЮ...“

Як ми вже вчора зазначували, найбільше шуму довкола ніби то якоїсь „зміни курсу“ урядової політики супроти українців, про яку досі знаємо лише з невідповідальних газетних вісток і вуличних сплетень, робить польська ендецька преса. Ось нижче реферуємо голоси найчільніших східно-галицьких ендецьких вождів та одночасно голос центрального варшавського ендецького органу: всі вони бідкають і ремствують, відповідно розбурхуючи польську публичну опінію чорними образами будуччини поляків у Галичині, а дехто з них посувається одночасно до недвозначних — погроз.

Ось у „Газ. Варш.“ з 12. ц. м., на першій сторінці, забирає слово б. посол, львівський адвокат і голова тутешнього відділу „Строниіцтва Народового“, **д-р Ян Перацький**. „Задумані реформи в справі руского населення у Східній Галичині (Малопольщі)“ не є для нього „ніякою несподіванкою“: він радше „дивувався, що ті сфери досі ще не почали реалізувати й у тім напрямку своєї програми“. На запит співробітника „Газ. Варш.“, яка це програма, п. Перацький вказує на один уступ у V. томі матеріялів комісії для покращання матеріялів (аргументи на обєднання 3-ох східно-галицьких воєвідств). Цей уступ, який каже про східно-галицький „поміст для добрих сусідських взаємин з українцями, а тому й для польської політики на найближчому Сході“, — висловлює — на думку д-ра Перацького — „федераційні мрії“, а зворот у відношенні до українців має бути „одним з етапів в реалізуванні цієї програми“.

— Який буде наслідок тих реформ?

— Безумовно ще сильніший і ще знаменитший(!) розвиток українського („руского“) елементу. Залегалізування інституцій фізичного виховання (Пласт, Сокіл, Луг), матеріяльна підтримка господарських організацій, введення русинів на впливові становища в адміністрації (львівський воєвода), руский університет у Станиславові, розвій руского шкільництва — це все причиниться до того, що Східна Галичина („Малопольща“) буде підлягати щораз більшій рутенізації.

Одночасно п. Перацький впевняє, що польський елемент у Галичині „вже давно спацифікований“ і що „польська сила находиться на цьому терені у відвороті“. Гороскопи, каже він, „невеселі“, але... „**зброї не складемо: молодь нашою надією**“.

Чи пан Перацький мав тут на увазі відому „активність“ ендецької молоді, проявлювану вже стільки разів на львівському ґрунті, та а останнє так блискуче проявлену в протижидівських ексцесах?!

„ЗАПЛАТА ЗА ПОМИЛКИ“.

В тому самому числі „Газ. Варш.“ є велика передова стаття під повищим наголовком, в якій автор (стаття є редакційна) признає велике значіння української проблеми, дарма, що волів би бачити „квестію руску“ відокремленою від „квестії українськей“. Він уважає, що „квестія руска“ є внутрішньо-польською проблемою і торкається виключно українського населення у межах Польщі, а „квестія українська“ є закордонно-політичною проблемою, яка до внутрішніх справ не має ніякого відношення. Автор ділить теж польську політику супроти українців на 2 течії: одна, це ендецький табор („обуз народови“), друга — це табор лівиці і пілсудчиків (автор не відділює поняття „передтравневих“ пілсудчиків і нинішніх санаторів, поміж якими є чейже сила бувших — зовсім недавніх — ендеків, які мали й мають погляди „обозу народового“ на українців і українську проблему). Очевидно, що „Газ. Варш.“ далі торочить нісенітниці, як нпр. те, що український рух у Сх. Галичині зріс завдяки — федералістичним плянам пілсудчиків і київському походові (1920 р.), або те, що „український рух прийняв виразні революційні риси“ завдяки — німецькій підтримці! Є там і такі дурниці, як нпр. твердження, що „Сокіл“, „Луг“ і „Пласт“ „є гніздами роботи і впливів Коновальця...“

Власну програму „Газ. Варш.“ прецезує в той спосіб:

> Ми розуміємо добре, що поруч з признаними русинам рівними правами (?!), держава мусить змагати до зміцнення польського елементу на „кресах“ та збільшення його господарської і культурної експанзії. Цей погляд випливає з розуміння Польщі як національної держави, в якої рамцях меншости мусять рахуватися з національним інтересом більшости“.

Очевидно, що „Газ. Варш.“ в розпуці з приводу ніби-то плянованих реформ, замісць яких хоче бачити лише „зміцнення польського елементу“. Цей нинішній зворот (який „Газ. Варш.“ уважає доконаним фактом), ендецький орган пояснює візитою п. Залеського в Льондоні і „непевною польською ситуацією у Женеві супроти справи „пацифікації“.

„Якщо наше передбачування правдиве, то Польща ще раз буде змушена солоно заплатити за помилки санаційної політики“.

„БЕЗНАДІЙНІ НИНІ ТА ГРІЗНІ В БУДУЧЧИНІ ПРОЄКТИ“.

Під повищим наголовком займається на передовому місці й останній „Курєр Львовскі“ (з 14 ц. м.) „Зміною курсу“. Він теж бє на тривогу. Признаючи на вступі препоганий стан відносин на терені Східної Галичини, автор ставить пять тез: 1) що про приналежність Східної Галичини до Польщі рішили місцеві поляки, а в них — мовляв — не питають згоди на зміну політики до українців; 2) що головною причиною поганих відносин є ослаблення польської сили; 3) що ніякі санаційні реформи не змінять українських настроїв саме тому, що їх веде санація; 4) що найбільшим лихом є засліплення санації і 5) що коли задумані реформи не покращають відносин, то на будуче „вони відчинять дорогу для найгрізніших ситуацій...“ І автор апелює до уряду „спамататися на нинішній такій небезпечній дорозі“.

СТ. ҐЛОМБІНСЬКИЙ І СТ. ҐРАБСЬКИЙ.

Долучимо врешті до того ендецького хору й голоси двох таких визначних солістів, як два капацітети „права“: Ст. Ґломбінський і Ст. Ґрабський. Оба вони висловилися на сторінках „Курера Львовского“ з 13. ц. м.

Перший з них гадає, що треба „виховувати нові покоління руских політиків“, які „інакше думалиб і розуміли не лише обовязок, але й інтерес руского народу в приязнім співжиттю з польським народом у межах польської держави“. І проф. Гл. впевняє, що зуміє це зробити лише „рішуча, спокійна і терпелива політика“. Очевидно, що він є проти всяких реформ, які вважає „фатальним підлещуванням сепаратистичним тенденціям нинішніх укр. проводирів“. Його аргументи є теж „фатальні“. Нпр. аргумент проти українського університету хочби у Станиславові має бути — відсутність у Станиславові польського єпископату і т. п. Поляками, мовляв, треба опікуватися, хоча вони „не зголошують до Женеви скарг“.

Голос другого професора — ославленого автора шкільного „утраквізму“ теж не дуже цікавий. Обєднання 3-х воєвідств він уважає першим кроком до автономії, ідею покликання українця-віцевоєводи він відкидає так само, як колись не погоджувався на українського віцемаршалка, а для українського університету все не бачить професорських сил — навіть на фільософічний і правничий факультет! Плян реформи пояснює собі п. Ґрабський бажанням санації „якось перетрівати“, при чому дивується, що видумав його „уряд, який закоханий у т. зв. сильних засобах...“

З голосів обох львівських ендецьких сеніорів видно яскраво, що вони абсолютно не орієнтуються в нинішньому стані українського життя не мають зеленого поняття про поступ української культури й розвиток української проблеми і вічно живуть лише ремінісценціями давнього минулого.

—o—

Перебудова букваря на Радянській Україні.

Боротьба за внутрішній зміст шкільних підручників набрала особливої ваги в процесі повної руйнації більшовицькою владою, т. з. „буржуазної“ школи та утворення на її місці соціялістичної школи, як знаряддя комуністичного виховання мас. Кожний підручник у соціялістичній школі — від початкової й до вищої — має за завдання служити активній боротьбі зі старими формами побуту й праці. Єдиний підручник в школі, який залишився без ґрунтовних змін, це — буквар, бо й в соціялістичній школі він мав покищо звичайне завдання — навчити дитину грамоти. Однак в останній час розпочався рішучий наступ і на дотеперішній буквар. Перед у цьому наступі веде декілька більшовицьких педагогів, серед яких чільне місце займає відомий ще за старих часів український педагог Я. Чепіга (псевдонім Я. Зеленкевича), автор, між іншим, декількох шкільних читанок, які зложив разом з педагогами з процесу СВУ. Саме оцей гріх співробітництва зі „шкідниками на педагогічному фронті“ тепер і покутує Я. Чепіга.

В останньому числі журналу „Комуністична Освіта“ (ч. 7—8 за 1931-й р.), яке дійшло до Праги, находимо повідомлення редакції, що в черговому числі „К. О.“ появиться стаття Я. Чепіги, „в якій він різко засуджує своє колишнє співробітництво щодо впорядкування підручників, отверто критикує свої помилки й рішуче засуджує їх“. Ще не дійшло сюди, до Праги, число „К. О.“ з покаянною статтею Я. Чепіги, але в ч. 7—8 „К. О.“ вміщена його бібліографічна стаття п. н. „Огляд букварів“, у якій Я. Чепіга стає передвісником **нового** змісту букварів. По-перше, Я. Чепіга підіймає бунт проти слова „мама“, яким починається перша лекція в дотеперішніх букварях. Цю — як каже автор — „славнозвісну піч“ нарешті слід залишити, але, на жаль, автор не вказує, яке саме слово має заступити найдорожче й найближче усім дітям слово „мама“. Може бути, що Я. Чепіга свідомо не подає нового слова, боячись, щоб і воно не стало згодом „пічкою“, від якої танцювалиб надалі усі буквари, а натомісць хоче відкрити самим учителям широке поле для творчости на цій ділянці педагогічного процесу: одному до смаку припаде слово „Ленін“, другому „Сталін“, іншому „Чубар“ або „Скрипник“ і т. д. Отже є великий вибір цих „перших“ слів, але одно лише слід памятати: поданий у букварі матеріял повинен бути такого змісту, щоби він міг прищепити дитині 7—8 років „світогляд, що відповідав би завданням і вимогам пролетарської революції стимулював би боротьбу за соціялізм, за комунізм і бажання взяти свідому участь в соціялістичному будівництві“. По-друге, Я. Чепіга рішуче осуджує погляд, якого — на його жаль — ще й досі додержуються деякі педагоги на Рад. Україні, а саме, що „в педагогічному процесі треба йти за потребами дитини, а не за вимогами пролетаріяту та авангарду його комуністичної партії“. А якраз ці вимоги й диктують зміст букваря: „індустріялізація, колективізація, машинізація“ — це ті, так мовити, стрижні, навколо яких має крутитися весь матеріял букварів, щоби „виконати завдання і вимоги країни Рад, що будує соціялізм, вимоги пролетаріяту, що напружує всі сили, щоби в боротьбі з внутрішніми й зовнішніми ворогами завертати будівництво соціялізму“.

Розуміється, при всіх цих — „ізаціях“ вже не може бути місця в букварях ні котикам, ні мишкам, ні рідній хаті, ні будь-яким іншим річам, що так тішать дітей при читанні букваря, а увійдуть, треба думати, на їх місце „Дніпрельстан“, „колгоспи“, „трактори“ й т. д.

Накінець, дотеперішні буквари, на погляд Я. Чепіги, перейняті духом ідеалізму, тоді як усе думання має базуватися на єдиному ґрунті — матеріялістичному марксо-ленінському вченні. І тому Я. Чепіга кличе всіх педагогів „щільніше зімкнути ряди та наперестіж рушити вперед на боротьбу з застиглим станом педагогічної думки, ідеалізмом, з механістичністю в педагогічної теорії й практиці“.

Як бачимо, спокутування свого „гріха“ привело Я. Чепігу не лише до відречення від своїх „помилок“, але й до відречення від основних засад педагогічної науки. А ігнорування цих засад — це добре розуміє й Я. Чепіга — є по суті ніщо інше, як свідоме калічення дитячої природи, що жиє й росте згідно з власними законами, а не згідно з вимогами пролетаріяту.

Ст. Сірополко.

Повна загибіль грозить цивілізації білої раси.

Орган італійського диктатора Мусоліні „Пополо д' Італія“ оголосив статтю, заявляючися за повним скресленням воєнних відшкодовань. Читаємо між іншим: „Якби репараційна конференція не мала займатися фактичною і остаточною розвязкою репараційної справи, було би краще, якби зовсім не збиралася. Конференція в Льозанні мусить змазати те, що свого часу Муссоліні назвав „трагічною бухгальтерією війни“. Звіт базельської комісії знавців доказує, що можлива тільки радикальна розвязка проблеми. Половинчаста розвязка недоцільна хочби тому, що Німеччина не спроможна платити. Самодурством було би думати, що тут можлива якась зміна, бо німецька криза розвинулася в кризу світову. Не пощадила криза навіть тих держав, що хотіли охоронитися перед нею накопичуванням золота. Якщо не прийде радикальна зміна, людство не перетриває наступної зими в мирі, а тоді грозить цивілізації білої раси повна загибіль“.

—o—

Тернопільські справи перед судом присяглих у Львові.

Вже від довшого часу не відбуваються перед трибуналом лави присяглих у Тернополі карні політичні розправи. При доручені акту обвинувачення ставить прокуратор з правила внесок до Найвищого Суду на делегацію окружного суду у Львові для переведення розправи. Такий внесок уґлядіюють, арештантів перевозять до Львова і там переводять розправу. Так було з кінцем м. р. з шести селянами з Чистилова, пов. Тернопіль, обвинуваченими за вбивство провокатора Юркова з § 134 австр. кар. зак., з котрих більшість засуджено за убивство (§ 140 з. к.) по кілька літ вязниці. Так тепер є з іншими політичними процесами, в котрих слідство ведено в Тернополі. І так на основі рішення Найвищого Суду відбудуться у Львові слідуючі розправи:

1) Дня 23. січня ц. р. відбудеться розправа проти Федька Чайки л. 53, родом з Жеребок Королівських, пов. Скалат, громадянина Зединених Держав Північної Америки, що весною 1931 р. приїхав до рідного села відвідати свою жінку і діти. Його арештовано 6. вересня 1931 р. в Жеребках Королівських під закидом розширювання відозв комуністичного змісту, що скваліфіковано як злочин з § 58 і 59 австр. кар. зак.

2) Дня 25. січня ц. р. розпічнеться довша розправа проти бувших послів о. Леонтія Куницького й Івана Заваликута. Справа їх велася зразу в Чорткові, опісля в Тернополі, а остаточно, на основі рішення Найвищого Суду делеґовано окружний суд у Львові до переведення розправи. Предметом обвинувачення є промови обох обвинувачених на вічах в 1928 р. в ріжних місцевостях виборчої тернопільської округи ч. 54. о. пралат Куницький відповідає за злочин державної зради з §§ 58 і 59 австр. кар. зак. і за злочин заворушення публичного спокою з § 65 австр. кар. зак., а п. Заваликут тільки за злочин з § 65 австр. кар. зак. До розправи покликала прокуратура 36 свідків, по більшій части поліційних функціонарів або аґентів. Оборона покликала на свідків між іншими посла д-ра Степана Барана, адвоката Постригача і проф. Бриковича з Тернополя, б. пос. Куцька і б. сен. Кузьмина і цілу низку інтеліґентів (світських і священиків) та селян, що були присутні на вічах згаданих послів.

3) Дальше в тій самій каденції відбудеться розправа проти двох молодих українців Н. Мітреґи з Петрикова, пов. Тернопіль і Ф. Кордуби з Тернополя, котрі відповідають за держ. зраду з §§ 58 і 59 австр. кар. зак. за приналежність до УВО зглядно до ОУН.

Вкінці в найближчій каденції відбудеться карна розправа проти слідуючих молодих українців з Тернопільщини: 1) Василя Охрімовича, літ 17 з Дичкова, 2) Омеляна Українця, літ 17, з Товстолуга, 3) Петра Козуба, літ 21 зі Смиковець, 4) Осипа Козуба, літ 19 зі Смиковець і 5) Володимира Роговського, літ 20 зі Смиковець, обвинувачених за приналежність до УВО зглядно до ОУН себто за держ. зраду з §§ 58 і 59 австр. кар. зак. Акт обвинувачення проти них вже правосильний, але делеґація Львова ще не порішена і акти їх справи находяться ще у Варшаві. Нема сумніву, що як і інші політичні процеси з Тернополя, так і цей опиниться у Львові і розправа може відбутися найскоріше в лютому, або може аж в березні ц. р.

Як згадано, всі повищі розправи відбудуться перед трибуналом лави присяглих у Львові. Характеристичне, що в останніх роках часто нема взагалі каденції лави присяглих в Тернополі по причині браку справ, бо делеґація Львова забирає їх Тернополеві.

Напад бандитів на священика.

Косів, 11. січня 1932.

В селі Ферескуля, косівського повіту, напали невикриті досі опришки на місцевого пароха о. Степана Антимовича, дня 27. грудня 1931 року, в хвилі, коли він сидів у канцелярії парохіяльного уряду, і завдали йому три удари топором по голові. Коли смертельно ранений священик упав непритомний на землю, опришки випяли йому з нагрудника полотняну торбинку, в якій находилося около 20.000 зол. готівкою в банкнотах, а також забрали йому годинник. Опісля поперешукували всі кишені нападеного і поперекидували всі річи в канцелярії, зпоміж яких забрали ще інші дрібніші предмети, як бритву, ножик і т. п., а заразом забрали й миро, переховуване в льокалі парохіяльного уряду, після чого зникли. Льокаль той міститься в малім домику, положенім самітно на 20—30 кроків від румунської границі, а на яких сто кроків від старого парохіяльного дому, в якім мешкала родина о. Антимовича враз зі служобою; дім той до половини забрала вода, внаслідок чого о. Антимович мусів урядити свою канцелярію в окремім домику, де й виконано на нього напад.

Коли служниця прибула до тої канцелярії в 5-ій год. вечором просити пароха до дому на підвечірок, він іще урядував і видавав метрику якійсь парафіянці. Колиж годину пізніше служниця вдруге прибігла просити пароха до дому на підвечірок, застала вже його безпритомного в крові на землі. Служниця повідомила про це негайно рідню пароха, яка зараз прибігла на поміч раненому, що поволі повертав до свідомости, одначе не міг уже нічого промовити ані написати і, не зважаючи на лікарську дбайливу поміч д-ра Маковського, восьмого дня по нападі внаслідок ушкодження мозку й упливу крови помер. Гроші, з яких ограблено нещасну жертву, були приготовані Покійним на будову нового парохіяльного дому.

По злочинцях загинув увесь слід. Зарядження негайно судова комісія з Кут виїхати на місце злочину не могла, тому, що в касі ґродського суду в Кутах *не було* в той час на кошти виїзду комісії ані сотика. А що Ферескуля віддалена 50 км. від Кут, а 80 км від найближчої залізничої стації тож злочинцям лишилося аж за багато часу, щоби могли всі сліди за собою позатирати.

Покійний парох мав 60 літ, а залишилася по нім вдова і четверо дорослих дітей. Покійний був щирим душпастирем і громадянином, тож і досі його парохіяни, як і ціла околиця, є під незвичайно сильним враженням того звірського нападу, тим більше, що покійний священик був загально знаний як людина незвичайної доброти і високої особистої культури. *П.*

ШУКАЮТЬ УПРАВИТЕЛЯ
ДО ВЕЛИКОЇ ПЕРЕПЛЕТНІ
Зголошення з описом життя, свідоцтвами праці і референціями надсилати до адміністрації „Діла" для „Фабрики" найдальше до дня 20. січня 1932 р.

ГІТЛЕРІВЦІ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА ГІНДЕНБУРҐА.

У вівторок, 12. ц. м. пізним вечором Гітлер вислав до канцлера Бріпінґа лист з повідомленням, що національ-соціялістична партія, незалежно від свого становища супроти особи президента Гінденбурґа, відкидує проект уряду, щоби продовжити мандат президента республики парляментарним шляхом. Одночасно націонал-соціялісти заявилися прінціпіяльно проти плянованого вибору Гінденбурґа більшістю двох третин голосів райхстаґу. Оголошення цього листа викликало сильне враження в політичних колах.

1000 КОМУНІСТІВ АРЕШТУВАЛИ В ПАРИЖІ.

Підчас отворення французького парляменту париські комуністи уладили демонстрацію. Домагалися більшої помочі безробітним. Після довшої сутички поліції вдалося розігнати демонстрантів. Около 3.000 демонстрантів відвели до поліційних комісаріятів. Із них більше як 1000 відставили до вязниці.

——o——

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. СІЧНЯ 1932.

КАРЛО ЧАПЕК.

Баляда про Юру Чупа.

Це, пані, дійсно трапляється, — говорив капітан жандармерії Гавелка, — що у злочинців часом пробуджується така дивна совісність і порядність. Про це міг би я вам розповісти ріжні пригоди, та найцікавіша з них — із Юрою Чупом. Вона мені пригодилася, як я служив при жандармах у Підкарпатській Русі, в Ясіні.

Раз у січневу ніч пили ми в жида. Був там окружний начальник, якийсь дороговий інспектор і тим подібні високі чини. Тай самособою, цигани. Чуєте, ті цигани, я не знаю, що це за пранарід. Та я гадаю, що це Хамове покоління. Коли так чоловікові грають до вуха, раз ближче, раз тихіше, нужденні щурі, коли так очаровують вухо, ось-тут... тут... тут вам просто виривають душу з тіла. Я вам кажу, ця їх гра, то щось страшне й таємне. Коли так приссалися до мене, я заводив, ревів, наче олень, багнетом стіл пробив, чарки розбивав, співав і головою товк об стіну, хотів когось убити, або когось любити— моя пані, а таке доказує чоловік, коли його цигани зачарували. Коли я вже так дійшов до крайности, прийшов жид коршмар і повідає, що на мене на дворі перед коршмою чекає якийсь русин.

— Хай чекає, або хай прийде завтра, — кричав я. — Я тут оплакую свою молодість і похоронюю мої мрії. Я кохаю одну жінку, одну гарну велику паню — грай мені, ти циганський злодію, виграй мені з душі той біль — словом, щось таке я говорив. Знаєте, це вже належить до тієї музики, той біль і це страшне пиття. За яку годину знову прийшов шинкар, що той русин там на дворі на морозі ще чекає. Я все ще не оплакав моєї молодости й не зтопив в Аштокаї того мого жалю. Тому лише так махнув рукою наче Джінґісхан, що мені всеодно, лише грайте, цигани. Щож було далі, то вже добре не знаю. Колиж я над раном вийшов з коршми, то був такий мороз, що сніг скрипів і дзвонив, наче скло. Перед коршмою стояв той русин у білих ходаках, білих штанах і білім овечім кожусі. Колиж побачив мене, поклонився аж у пояс і щось мимрив.

— Що хочете, дядьку, — повідаю йому — коли будете забирати мені час, то дам вам поза вуха.

— Вельможний пане, — каже русин — мене сюди посилає війт із Воловоі Леготи. Марину Матієву вбили.

Я трохи протверезився. Волова Легота то було таке село або радше самітних тринацять хат яких трицять кільометрів далеко в горах. Словом у таку зиму гарний дарунок. Боже! — скрикнув я — а хто вбив її?

— Я вбив, пане вельможний, — сказав русин покірно. — Юра Чуп зовуть мене. Дмитра Чупа син.

— І ти йдеш зголоситися? — накинувся я на нього.

— Війт приказав, — говорив Юра Чуп покірно. — Юро, говорив він — зголоси шандареві, що ти вбив Марину Матієву.

— Чомуж ти вбив її? — кричу.

— Бог казав, — сказав Юра, начеб це само зі себе розумілося. — Господь Бог приказав: Убий Марину Матієву, свою рідну сестру, яку навістив злий дух.

— А щоб тебе грім. — сказав я — та як ти сюди добився з тієї Воловоі Леготи?

— З Божою помічю, — повідає Юра Чуп набожно. — Господь охоронив мене, щоби я не загинув у снігу. Хай святиться імя Його.

Слухайте, колиб ви знали, що це таке сніговія в Карпатах. Колиб ви знали, що це таке, коли лежить на два метри снігу. Колиб ви бачили його, того дрібного та слабосилого Юру Чупа, як шість годин чекає на такім страшнім морозі перед коршмою, щоби зголоситися, що вбив грішну рабу божу, Марину Матієву, то не знаю, що ви зробили би. Та я перехрестився і Юра Чуп, а потім я його замкнув. Опісля я вмив собі лице снігом і причепив собі лещата та з одним жандармом, Крупа звався, гнали ми вгору до Воловоі Леготи. Колиж мене був би зупинив сам генерал жандармерії та сказав: „Гавелко, ти йолупе, ніде не поїдеш, таж у цьому снігу йде про життя!" то я був би засалютував йому та сказав би: „Голошу слухняно, пане генерале, Господь приказав!" І я був би поїхав. А Крупа також поїхав би, бо він із Жіжкова. А я ще не бачив жіжківянина, що не хотів би бути при тому, коли йде про якесь завадіяцтво або якийсь бешкет. І ми поїхали.

Я вам тієї нашої мандрівки не буду описувати. Лише вам скажу, що вкінці Крупа хлипав зі страху та зі змучення наче мала дитина, та що ми щось двацять разів сказали собі, що вже нам амінь і що на тім місці лишимося. Та що ми тих трицять кільометрів їхали одинацять годин, від ночі до ночі. Це лише так, аби ви знали, що то було. Пані, такий жандарм має кінську вдачу. Та коли вже впаде у сніг і реве, що не може дальше, то вже мусить бути таке, що годі зобразити. Та я йшов наче у сні й лише казав собі, що цю дорогу пройшов Юра Чуп, чоловік наче муха, а ще шість годин чекав на морозі, тому, що так йому казав війт. Юра Чуп у мокрих ходаках, Юра Чуп серед хуртовини, Юра Чуп із Божою помічю. Слухайте, колиб ви знали, що камінь паде вгору замість на діл, ви сказали би на те, що це чудо. Одначе ніхто не назве чудом тієї мандрівки Юри Чупа, який ішов зголоситися. А цеж був більший знак і страшніша сила, ніж камінь, що паде вгору. Чекайте, дайте мені говорити. Я кажу, що коли хто хоче бачити чуда, мусить оглядатися по людях, а не по камінях

(Покінчення буде.)

Арештування в Тернопільщині.

В неділю, 10. січня ц. р. тернопільська поліція арештувала 19-літнього селянського хлопця з Довжанки, пов. Тернопіль, Евстахія Рудакевича під замітом, що він тогож дня в часі богослуження в так званій середній церкві при вул. Руській в Тернополі розкидав з хорів летючки з підписом Організації Українських Націоналістів (ОУН). Цей вчинок скваліфікувала як злочин головної зради з § 58 і § 59 австрійського карного закону, а то з огляду на зміст летючки і на можливу приналежність арештованого до Української Військової Організації (УВО) згглядно УОН. Зміст летючки мав звертатися між іншими проти тих українців, що належать до спільних комітетів для безробітних і проти тих всіх, що брали участь від львівських українських організацій на недавній конференції з кінцем грудня м. р. у львівського воєводи, а також недвозначно мав звертатися і проти УНДО. Головно і безпосередньо мав летючка масакрувати — очевидно словами — всіх тих „угодовців", що „зі своєї слабодушности" ходили недавно до львівського воєводи.

На приказ тернопільської поліції постерунок з Кіалова перевів у Довжанці ревізію у родичів арештованого Евстахія Рудакевича, а також у родичів його товаришів 21 літнього Дмитра Музики і 22 літнього Павла Козюпи, котрих поліція підозріває у співучасти в акції Евстахія Рудакевича. Обох арештованих хлопців відставлено негайно до комісаріяту поліції в Тернополі теж під замітом злочину з §§ 58 і 59 австр. кар. закону. Всіх трьох арештованих переслухано вже у слідчому уряді і в найближчому часі мають їх відставити до слідчої вязниці при окружному суді в Тернополі.

В останній хвилі прийшли вістки до Тернополя, що подібні летючки появилися також у деяких селах Тернопільщини і Скалатщини і що у звязку з тим поліція перевела там арештування серед української молоді.

——o——

Присуд у берестейському процесі.

У середу після 57 днів розправи закінчився формально процес проти 11 бувших берестейських вязнів. На основі присуду окр. суду у Варшаві засуджені обв.: *пос. Дібоа, проф. Прагер, пос. Цьолкош, д-р Путек, б. пос. Мастек кожен по 3 роки тюрми; пос. д-р Ліберман, пос. Барліцький, пос. д-р Кернік кожен по 2 і пів року тюрми, б. пос. Багінський на 2 р. тюрми; б. прем. Вітос півтора року тюрми. Увільнений лише б. пос Сдвіцький.*

Прокуратор і оборона зголосили апеляцію. Превенційний засіб — кавція у висоті 5—10 тис. зол. вдержані в силі.

ВОТУМ СЕПАРАТУМ.

Присуд не запав однодушно. Суддя реф. справи Лещинський зложив вотум сепаратум. Згідно з § 364. к. п. к. вотум сепаратум судді (коли суддя умотивував його в означеному часі) стає явною частю розправи, так як сентенція присуду.

СПРАВА ПЕРЕХОДИТЬ ДО АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ.

Справа тих берестейських вязнів переходить тепер до апеляційного суду. Самособою, потреває це доволі довго, заки акти перешлють ап. судові. Обвинувачені остають на волі за кавцією. Присуд, після того, як стане правосильним, себто як справу розгляне апел. суд або Найв. Суд, потягає за собою відібрання прав отже рівночасно й утрату пос. мандатів, які мають деякі із засуджених.

Соймова бюджетова комісія.

Становище Українського Клюбу.

В середу радила соймова бюджетова комісія над бюджетом президії ради міністрів. Реферував пос. Чапський. Він м. ін. згадав, що фонд „народової" культури (утворений з ініціятиви Пілсудського) від 1928 р. видав на наукові цілі 3,383.274 зол., на мистецтво 2,383.274 зол.

У дискусії пос. **Хруцький** поставив внесення щоби скреслити фонди „народової" культури та диспозиційний. Шануємо культуру кожного народу, одначе не згодимося, щоби з тієї справи робити політику. Метою того фонду є лише піддержка польської культури, так начеб у Польщі не жили теж інші національности. Хочу виказати, як дуже розбіжне є трактування польської та української культури. В Польщі є багато університетів, а українці досі не мають такого вогнища нац. культури, хоч від 8 літ є закон, який запевнює їм це. (Предс.: Ви вже обговорюєте бюджет м-ства освіти). Ці причини кажуть нам поставити внесення на скреслення міліона зол. на бюджет „народової" культури й вони вистали би вже самі для умотивування внесення на скреслення дисп. фонду. Та годі нам забути, що теперішній уряд, який перевів „пацифікацію", не дав нам ані матеріяльної ані моральної сатисфакції. З авторів тієї „пацифікації" віцемін. Перацький став міністром, а Таміровський та Наконечніков віцеміністрами. Польський уряд за кордоном у тій матерії очорнює український нарід. (Предс.: Вам не вільно вживати таких висловів. Де ви сидите? Прикликаю вас до порядку). Пос. Хруцький говорить дальше. Предс.: Прикликаю вас удруге до порядку. Коли ще раз вжиєте такого вислову, мусітиму усунути вас зі салі). Пос. Хруцький: Система терору є дальше. Не можемо забути, що теперішній уряд створив т. зв. чудо природи і виконав нову спробу сфальшування етнічного вигляду наших земель у заг. „переписі населення. (Предс.: Відбираю вам голос).

Віцеміністр Стаміровський про „український курс".

Після промов кількох послів **віцеміністр Стаміровський** давав вияснення справ, заторкнених у дискусії. У справі чуток про „зміну українського курсу" сказав: „Наводили тут сплетні про новий буцімто **український курс**, мабуть у звязку з конференцією, яку мав львівський воєвода з представниками ріжних українських організацій у природнім змаганні кожного представника влади, щоби уложити собі умовини праці на терені, який до нього належить, як представники адміністрації так і представники уряду роблять усі старання, щоби створити модус вівенді на шляху щоденного співжиття. Коли хто з цього робить сензацію, то це неповажна річ."

Справа інвалідів УГА і емеритур.

Пос. **Великанович** звернув увагу на факт, що інваліди УГА з 1918. і 1919. не користуються в Польщі інвалідським заосмотренням. Це була правильна армія, признана европейськими державами, тому требаб думати, що інвалідів тих трактуватимуть відповідно. Та було це несподіванкою, коли цих людей виключили від інвалідського закону з 1921 р. Франція не відмовила помочі інвалідам німецької армії в Альзації та Льотарингії, Румунія інвалідам малярської армії, лише українські інваліди в Польщі остали без заосмотрення. Утруднюють теж значно гуманітарну акцію у користь цих інвалідів. Цих інвалідів є всього 939 і кошти булиб невеликі, не перевищали би 200.000 зол. Українська суспільність старається сама прийти з помічю своїм інвалідам, та, як згадано, цю акцію значно утруднює влада. Напр. не дає дозволу на збірки та ставить у сумнів, на яку ціль даний комітет вжиє зібрані гроші. Є понад 2.000 бувш. службовців і військових австр. займанщини, яких позбавили емеритури, хоч вони виконали всі обовязки супроти держави і польського народу. Обовязком держави є виплатити їм емеритури, а обовязок цей випливає з віденської конвенції. Бесідник взиває вставити відповідні суми до бюджету для заосмотрення тих людей.

Пос. Полякевич (ББ) сказав, що принціпіяльно годиться з внесенням Українського Клюбу, з тим, що це торкатиметься більше пошкодованих інвалідів. Самособою ще треба буде порозумітися з урядом, та принціпіяльно **клюб ББ. заявляється за заосмотренням інвалідів УГА.** Щодо емеритур, то це справа більше скомплікована. Годі стояти на становищі, що Польща підписала віденську конвенцію, а тепер не хоче її виконати. Конвенція ця не накладає на Польщу того обовязку, а оставляє це свобідній оцінці заінтересованих урядів.

Віцемін. **Стаміровський** торкнувся м. ін. також повищої справи. Щодо віденської конвенції пояснив, що вже зладжено реєстрацію і тепер опрацьовують її. Нині в тій справі не може більше сказати.

Над резолюцією пос. **Великановича** голосуватимуть у 3. читанні.

Зміна у французькому уряді.

Третій кабінет Лявальa. Три нові міністри. Бріян відійшов.

Невдачна спроба премієра Лявали втягнути радикально-соціялістичну партію до концентраційного уряду спричинила 12. ц. м. несподівано димісію цілого кабінету. Президент республики Думер димісію приняв, але після коротких переговорів з кількома політичними діячами доручив місію створення нового кабінету знову Лявалеві. Добір міністрів не тривав довго і вже 13. ц. м. в ночі уконституувався третій кабінет Лявали. Головство ради міністрів і теку закордонних справ обняв Ляваль, міністерство війни Тардіє, внутрішніх справ Каталя, хліборобства Фульд. Всі інші міністри задержали своє дотеперішнє становище.

Представивши своїх співробітників у новому кабінеті президентові Думерові, Ляваль заявив представникам преси, що старався намовити Бріяна, який недавно уступив зі свого становища, щоби обняв знову теку закордонних справ, одначе без успіху. Бріян почувається хорим і виїздить з Парижа на лікування. Новий уряд представиться парляментові в найближчий вівторок.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПОСОЛ ІЗ ББ. ХОЧЕ КОРОЛЯ.

У четвер на засіданні сойм. конституційної комісії радили над тезою проекту конституції Клюбу ББ про вибір президента. Пос. Мацкевич висловився уємно про всіх франц. президентів. Уряд президента республики не є нагородою та почестю, а радше пятном, яке каже: „Цей не може уходити за вел. політика, бо його вибрали президентом". Коли порівняємо фр. президентів із тодішніми королями, то порівнання вийде на користь королів. Виходячи з того заложення, Мацкевич заявляє, що в Польщі повинен бути король.

ПІСЛЯ АРЕШТУВАННЯ 4 УКРАЇНЦІВ У СЛОВАЧЧИНІ.

Варшавська преса повідомляє, що в Жліні (на Словаччині) арештували 4 (не 3) українців за виконання нападів на почт. амбулянси у Сх. Галичині. Чеська преса повідомляє, буцімто *арештовані підозрілі є теж у виконанні вбивства пос. Голувка.* Арештовані хотіли виїхати до Німеччини, та їм перешкодила чсл. поліція. Документи найдені при арештованих, мовляв, навели відразу слідство на відповідний шлях і помогли арештувати виконавців нападу на почт. амбулянс біля Печеніжина. „І. К. Ц." пригадує, що польська влада розписала була стежні листи за Мик. Митлюком, Вол. Колтиком і Ром. Барицьким-Кукурбою. З порівнання назвищ арештованих із назвищами поданими в стежному листі, мовляв, виходить, що не всіх виконавців нападу біля Печеніжина арештували.

Назвища арештованих: Куцик, Митлюк, Вол. Терешко й Ів. Цех. Куцик, буцімто, видав своїх товаришів.

В СПРАВІ ВИБОРУ ПРЕЗИДЕНТА НІМЕЧЧИНИ.

Відбудеться з кінцем лютого ц. р.

Наслідком відмовної відповіди Гуґенберґа і Гітлера президент Гінденбурґ, вислухавши звіту канцлера Брінінґа, висловив бажання, щоби занехати дальші спроби продовження президентського мандату парляментарним шляхом. Як повідомляють з Берліна, вибір президента німецької держави буде переведений шляхом всенароднього голосування і то 21. або 28. лютого ц. р.

Уряд певний, що всі партії з виїмком комуністів підтримають кандидатуру Гінденбурґа. Речинець вибору означить райхстаґ, що буде скликаний задля цього ще у січні ц. р. Комуністичне домагання скликати райхстаґ негайно стрінулося з відмовою ради сеньорів. За цим домаганням голосували теж націонал-соціялісти і німецькі націонали. На думку уряду теперішня ситуація, безпосередньо перед переговорами в Льозанні і Женеві, парляментарні дебати, особливо про закордонну політику, не доцільні. Одначе слід числитися з недалеким скликанням райхстаґу, що має визначити речинець вибору президента.

СПОРТ.

ГАКІВКА.

СЕРЕДА.

Львів. Гасмонея—Льв. Т. Л. 2:2 (0:0, 1:1, 1:1). Змагання за мистецтво Бкл. Г-ра на низькому рівені.

Львів. АЗС—Погонь П. 0:0. Змагання за мистецтво Б-кл., що відбулися на „Ґданську" стояли на дуже низькому рівені.

•

„Отава" в дальшій части свого европейського турне побідила двічі в Італії у відношенні 5:0 і 11:0.

Отава. Бранденбурґер Айсляуф Ф. розіграла два мечі з Тропавер Айсл. Ф. Першого дня програла 2:1, а другого 4:0.

Цюріх. Канада—Швайцарія 1:4 (1:3, 0:0, 0:1).

КОПАНИЙ МЯЧ.

Атени. Греція побідила Туреччину 4:1 (1:0), хоч технічно переважали турки. Глядачів 20.000.

——o——

Біржа.

Збіжа.

Пшениця двірська 24·25—24·75, пшениця селянська 22·00—22·50, жито галицьке 23·25—23·50, ячмінь гладинський броварняний 19·00—21·00, ячмінь на живо 15·50—16·00, ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 22·75—23·25, кукурудза румунська 16·00—16·50, ріпа рабоця промислова 2·80—3·00, фасоля біла 18·50—20·00, фасоля колірова 00·00—00·00, фасоля коаса 27·00—28·00.

З нашого музичного життя.

Концерт у роковини Моцарта в Стрию.

Весь музичний світ святкує 150-літні роковини смерти великого музика і композитора Вольфганга Амадея Моцарта. Наше Музичне Товариство ім. Лисенка в Стрию теж не позабуло віддати честь памяти цього всесвітнього генія і влаштувало в минулу неділю симфонічний концерт, підчас якого виконали низку його композицій. Виконавцями були проф. інститута пп. Повалячек, Мих. Котович, Райхерт-Левицька Галя і Билейова та голова д-р Домбчевський. Коротке пояснення значіння і величі композиторської праці Моцарта виголосив директор інститута д-р Зиновій Лиско. У програму увійшов смичковий квартет, який виконав великий симфонічний концерт G-dur, зложений з 4 частин. Крім цього наш оперовий тенор д-р Василь Тисяк відспівав у німецькій мові пісні: „Ан Хльое", „Файльхен" і „Дон Хуан". На кінець були відіграні смичкові соля „Соната" і „Менует" у супроводі фортепяну. Всі точки вийшли по мистецьки. Добірна публика, яка відчувала дотеперішню невдачу мистецької музики, з захопленням оплескувала кожну точку добре складеної програми. Тим концертом стрийське Т-во ім. Лисенка переступило вже дотеперішні вузькі межі шкільної науки інструментальної гри.

За кулісами організації концерту зайшли незрозумілі для ширшого громадянства події, що ось-ось були би припинили цей концерт. Не знати кому прийшло на думку вести агітацію проти концерту, бо — мовляв — дохід з нього був призначений на безробітних. А що в Стрию крім українського є ще кілька інших комітетів для безробітних, то комусь хибно видавалося, що Т-во ім. Лисенка може дохід призначити не на допомогу українським, а якимсь іншим безробітним. Агітація проти концерту мала навіть частинний успіх, бо наслідком неї одна точка програми відпала.

б. н.

—o—

Вписи до господарсько-садівничої школи Т-ва „Просвіта" в Милованні на 1932 р.

Шкільний рік в однорічній господарсько-садівничій школі Т-ва „Просвіта" в Милованні зочинається 26. січня 1932 р. і треватиме до 20. грудня 1932 р.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові оголошує вписи на приняття до школи 40 учеників з приміщенням у захисті під такими умовинами:

1) Зголошуватися можуть мужчини в віці 16—24 літ, що скінчили найменше народню школу.

2) Оплата за приміщення в шкільнім захисті, опал та світло, 5 зол. місячно, одноразове вписове 15 зол. на початку шкільного року. Наука в школі безплатна. Прохарчування дістають ученики у шкільній кооперативній харчівні, веденій учениками під доглядом учителя за оплатою 30 зол. місячно.

3) Кожний ученик мусить мати одіж (у цьому й одіж до праці), 4 пари біля, 4 рушники, 2 простирала, подушку, покровець, сінник, а також ложку, вилки, ніж, тарілку, мисочку і т. п., горнятко (бляшане поливане).

Родичі чи опікуни обовязуються письменно платити за утримання і приміщення щомісяця згори.

Навчання в школі зимою головно теоретичне, літом головно практичне.

Зголошення до школи треба вносити поручено на адресу: Господарсько-садівнича школа Т-ва „Просвіта" в Милованні п. Стриганці н/Дн. До зголошення слід долучити останнє шкільне свідоцтво, посвідку родичів, що зобовязуються платити за ученика і марки на 75 сот. на відповідь. Про приняття і день приїзду до школи повідомить Управа Школи по 20. січня 1932 р.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові.

НОВИНКИ

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, вул. Хорушина 5.** (біля кіна „Апольо") поручає по найнижчих цінах, ковдри, матераци і постіль. Переробляє ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол. 786 28—100

— **Наші мистці у Парижі.** В одній із кращих париських галерій „Жака" відчинили цими днями виставку праць Миколи Глущенка. Разом є 53 картин, у цьому 40 ілюстрацій до „Мертвих душ" Гоголя, які вийдуть небавком одночасно російською та українською мовою. Святослав Гординський виставив кілька своїх композицій і малюнків у галерії „Молода Европа" в Парижі.

— **Арештування сержанта КОП-у.** В „Ділі" була вже згадка, що в містечку Тарноруда над Збручем, пов. Скалат, арештували одного підстаршину КОП-а під замітом зловживань з нагоди переходу через Збруч дочки дяка з Фащівки біля Тарноруди, котра в часі світової війни вийшла замуж до Тарноруди за Збруч, а тепер з двома дітьми хотіла вернути до свого батька, бо не могла перебувати дальше в совітському пеклі. Тим підстаршиною був сержант КОП-у Вінценти Пшиборовський, котрого арештували ще 15. грудня 1931 р. і посадили в арештах районового суду в Тернополі. Цей сержант, що є рівночасно командантом станиці КОП-у в Тарноруді, домагався від того дяка 50 долярів за улекшення переходу через Збруч його дочці. Дяк тих грошей не дав, бо його дочка перейшла Збруч аж біля Підволочиськ. Справа стала в околиці дуже голосною, бо виявилося, що сержант Пшиборовський мав більше подібних справ. За короткий час свого побуту над Збручем „доробився" він значного майна і сьогодні має між людьми кільканацять тисяч золотих в готівці, котрі розпозичив на лихву місцевим селянам. Тому, що Пшиборовський допустився злочину надужиття урядової власти, злочину кабарництва і злочину лихви, військова прокуратура стягнула його з Тернополя до Львова. Він тепер сидить у військовій тюрмі на Замарстинові і швидко стане перед військовим окружним судом у Львові — обвинувачений у тих злочинах.

— **Редактори шантажисти.** В Рівному на Волині арештувала поліція редакційних співробітників „Останніх Волинських Вістей" під замітом шантажу. Опісля звільнили арештованих з тюрми за кавцією; відповідатимуть вони перед судом із вільної стопи. Подробиці слідства поліція зберігає в тайні.

— **Бігамія тільки провиною.** Париський суд присяглих виправдав цими днями одного бігаміста. Присяглі після присуду висловили побажання, щоби дотеперішній закон, який має силу у Франції, нарешті змінити і спроби про двоженство і двомужество не передавати більше присяглим судам. У судовій практиці давно вже не тримаються суворої букви закону і систематично виправдують тих, що ввійшли незаконно в подвійний подружий звязок. У мін-стві справедливости окрема комісія приняла вже зміну параграфу, дотичного бігамії. Новий проєкт каже, що бігамія перестає бути злочином і стає звичайною провиною, яку розбиратимуть поправчі суди. Двоєженці від цього програють, бо поправчі суди все-ж таки будуть їх карати, хоча й лагідно, а присяглі суди їх звільняють. Згадана комісія перенесе також до поправчих судів справи про зігнання плоду.

— **Крамниці брехні.** У Парижі при вул. Сени є маленька, тихенька крамниця; власник її старенький чоловік, але він є шефом світової організації, має міліонове майно, є він чудаком і великим знавцем людей. Ця людина продає... брехню. У крамниці можна купити записники, пера, колірові олівці та паперові серветки. У сховках шаф нагромаджені листи з усіх гостинниць усього світу, листовий папір з данськими та турецькими надписами, листовий папір із гостинниць Америки, Азії, Африки, Австралії. Можна купити у крамниці листовий папір із усіх міст і купелевих місцевостей, папери з фірмами великих корабельних шляхів, азійських клюбів, а також англійських аристократичних товариств. В інших сховках зберігаються колірові наліпки, що ними означують клунки гостей у гостинницях і залізничих стаціях. У тій малій крамниці збігаються шляхи всіх країн світу. Чи ті папери підроблені? — ні, правдиві. Окремий відділ мають листівки з картинами, є листівки з водопадом Ніягари, з пралісів Африки, з фйордів далекої Півночі, з усього світу. На листівці з Найробі пишете тут у цій крамниці: „Страшна спека! Завтра ідемо полювати на львів... Що там нового в тій вашій Европі?" А посилкою того „поздоровлення з Африки" заопікується цей старий власник крамниці. Листівку направду вишлють з Найробі, почтова марка, печатка — будуть у порядку... У крамниці велика збірка „памяток із дороги": тирольські різьби в дереві, хрущики з Каїра, італійські мозаїки, скаменілі квіти з Карльсбаду, маленькі випхані аліґатори з Фльориди, маски муринських племен Конга, японські нашийники, памятка з Індій: амулети, чотки факірів, білети з перегонів у великих містах, списки страв у ресторанах гостинниць. Все правдиве, бо підроблене було би дорожче. Показуєте з гордістю китайський список страв, привезений з Китаю, а вірніше куплений за 10 франків у Парижі. Найбільше покупців у крамниці брехні — це закохані пари. Люди, яким усміхається воля, що прикидаються, буцімто виїзжають у торговельну подорож, а цей час хотять перебути в якомусь гніздочку біля Парижа; люди, які „їдуть у пошлюбну подорож", багаті, яким звичаї та товариські вимоги наказують їхати до Індій, або довкола світу... Той старий купець продає брехню та ілюзію. Продає все з усього світу, але не може продати лише одного: насолоди дійсного переживання та пригод...

— **Страшна трагедія в сімї аргентинського фармера.** Багато нещасть упало на бувш. великого торговця Реймона Егела з Філядельфії. Ще весною 1927 р. був він міліонером, власником багато парцель і 35-поверхового хмародера, де давав заняття соткам службовців. Наслідком спекуляції втратив нечайно все майно. Виїхав до Бінки в Аргентині, де за останніх кілька тисяч купив собі невеличку фарму. З трудом уладив собі плянтацію, та всі його пляни знищила хліборобська кріза, ніхто не купував плодів землі. Оженився і був уже батьком чотирьох дітей. Найстарший хлопчик мав три роки, наймолодші були кількамісячні близнюки, дівчатка. Минулого року літом постановив вертатися до міста, найти собі там якесь заняття. У Філядельфії дістав місце управителя фабрики. Перед самим Різдвом вернувся на покинуту фарму, щоби забрати до міста родину та почати нове життя. Та дома в спальні застав усі четверо дітей з простріленими голівками. В сусідній кімнатці найшов теж неживу жінку в калюжі крови. На правім лікті мала велику рану, в руці держала олівець. На папері був недокінчений лист, що пояснював усе. Кілька днів, заки вернувся чоловік, сиділа жінка на веранді. Нараз почула біль у руці. Намацала там ліпку масу. Даремно старалася відірвати цю масу. Чула, як із величезною силою всисається все глибше їй у мясо. Побігла у кімнату. При світлі переконалася, що це величезний павук висисав їй кров. „Я знала — писала жінка на закровавленім папері — що мені грозить затроєння. Кухонним ножем вирізала я павука разом із шматком власного мяса, бо я здогадувалася, що воно вже затроєне." Тут лист кінчився. Що дальше було, можна здогадатися. Нещасна прорізала собі бючку й кров сильно стікала. Побачила, що крови не спинить, а знала, що геть довкола не було лікаря, тож зрозуміла, що за хвилину згине. Страшна думка, що дрібні її діти мусітимуть померти голодовою смертю, втиснула їй у руку револьвер і вчинила її вбивницею власних дітей. Нещасний чоловік із розпуки збожеволів і втік у ліс. Там його найшли та відставили до заведення для божевільних.

— **Автоматичний вчитель танків.** Людина-машина „робот" здобуває одну ділянку людської праці за другою. Ще трохи пождемо, то зовсім відбере людям усяку працю. Тепер став він учителем танків і називається Ракс. Виглядає він дуже поважно, має товстеньку будову тіла та очі, що горять червоним або жовтим огнем. Має він серце, яке вдаряє вірно для всіх учеників під такт танґа, бостона чи румби. На роздільнику пересувають ґузик і Ракс починає навчання, приказуючи голосно: „Основна поза!" На плиті біля серця зявляється пара ніг у щораз іншій позі, а Ракс пояснює теоретично та практично під звуки музики, що плине з його власної горлянки. Опісля привчує Ракс відповідно уставляти ноги та рухати відповідно цілим тілом. За пять хвилин навчання покінчене. Того, що не вспів ще навчитися, вчить Ракс аж до повного успіху, без злости, докладно, терпеливо, бо в Ракса немає нервів.

— **З Т-ва „Зоря" у Львові.** Четвертий з черги реферат п. з. „Зміна промислового податку" виголосить д-р М. Корчинський в неділю дня 17. січня ц. р. в год. 12. впол. в салі Т-ва при вул. Вірменській ч. 25.

— **Засідання виділу Союзу Українських Власників реальностей** у Львові відбудеться в суботу дня 16. січня 1932 у власній домівці при вул. Підвале ч. 9. в год. 7.30 вечором.

—o—

Куток мови.

„Діло" ч. 9. „Усе ограничувалося (поль.) на (!) політиці" зам. „усе обмежувалося до політики"; „на ново", „на завжди" треба писати разом „наново".

„Літ.-Наук.-Вістник", кн. XII. „нехиті" зам. нехіті; „період берлінської науки мав ширший уділ в утворенню..." (уділ зам. участь) зам. відограв більшу ролю...; „кольоріст" зам. кольорист, „традіцій" зам. традицій, „сімфонія" зам симфонія; „розрішення завдання" (рос.) зам. розвязку; „в київському та харківському музеях" (рос.) зам. музею; „мимоволі підноситься (?) питання" зам. виринає; „музичне підкреслення певного ґрунтовного ведучого (!) мотиву" зам. основного провідного мотиву; „проблем" (поль.) зам. проблема; „концепцій згідно якій" (рос.) зам. згідно з якою.

З кіна.

Кіно „Коперник“ і „Марусенька“: „АМЕРИКАНСЬКА ТРАГЕДІЯ“.

Із великої 3-томової повісти одного із найвизначніших американських письменників, Драйзера, зробили фільму. Перша її прикмета — короткі, обривисті образи, що йдуть жвавою чергою; друга — кілька краплин свіжої поезії. Для нас, що не знаємо американського життя, цікаво зазнайомитися із деякими засобами карієри американської молоді. Вся любовна історія, змальована в цій фільмі, має показати безглуздість деяких пуританських законів, що приневолюють молодь обминати їх і ломлять їм життя.

Кіно „Апольо“: „УЛАНИ, УЛАНИ...“

Найкраща польська фільма; перша, що перестала наслідувати змеханізовані способи старої кінематографії. Найбільше припадає у ній до вподоби всім дві речі: гумор і актори. Весь сюжет — фарсовий; це сатира на провінціяльне містечко, його достойників і загумінкову ментальність. Головні артисти — відомі коміки варшавського театру „Кві про Кво“: Димша, Круковський і Погожельська. Фільмі бракує тільки доброго звукового апарату.

Дописи.

Про одного священика у Володимирі Вол. Ще коли істнувала у Володимирі „Просвіта“, свящ. Микола Шероцький (еміґрант, що осів у тутешній українській парохії), для розбиття її робив заходи заснувати хрунівський „доброчинний“ комітет. Одначе з того нічого не вийшло, бо всі від тої „доброчинности“ відсахнулися; за кілька літ паперового істнування комітет „працював“ тільки над виробленням горілчаної концесії, та й то безуспішно. Сам о. Шероцький, хоч і звав себе „щирим“ українцем, але нічим „Просвіті“ не помагав, а навіть членських вкладок не платив. Цієї осени у Володимирі урухомлено читальню „Союзу Українок“ з бібліотекою. Здавалосяб, цю єдину національну установу мусів би підтримати кожний українець без ріжниці партій. Одначе о. Шероцький не тільки сам збойкотував її, ані разу до неї не заглянув, але навіть заборонив школярам туди ходити і не дозволив церк. хорові робити там співанки, хоч цього просили хористи. Зате о. Шероцький не минає ніякої вечірки „Рідної Хати“ ані навіть чисто-політичних віч, уладжуваних бебеками. В неділю 3. січня відбувся в „Союзі Українок“ прилюдний виклад про шкідливість алькоголю й тютюну. о. Шероцький своїм звичаєм не тільки не заохотив парохіян піти на цей виклад і послухати доброї науки, але знову зі своїми прибічниками збойкотував і цей виклад, мабуть уважаючи, що горілка принесе українському народові кращу долю. На диво тільки, якщо попросить хтось запомоги в о. Шероцького, то він усіх таких прохачів відсилає до „Союзу Українок“, і Союз звичайно видає допомогу. Таку поведінку зробив о. Ш. у себе системою. Ось нпр. на другий день Різдвяних Свят опівночі, коли вже всі спали, до помешкання д-ра Річинського став ломитися якийсь пяний. На запит, чого йому треба, відповів, що приніс „телеграм“. Очевидно, прийшлося той „телеграм“ прийняти. Виявилося, що це була тільки картка від о. Шероцького з порученням, аби п. Річинська, голова „Союзу Українок“, прийняла на нічліг цього типа й видала йому допомогу 4 зол. 50 сот. Коли прохачеві сказали, щоби за грішми прийшов вдень, а не опівночі, та що прийняти його пяного на нічліг не можуть, він счинив авантюру, якій край поклав щойно поліцай, який пяницю відвів на безплатний нічліг до поліційних арештів. Виявилося, що авантюрник передтим мав також „протиалькогольний „сеанс“ в о. Шероцького, який, напоївши цього невідомого типа, серед ночі післав його з домаганням нічлігу і грошей до голови „Союзу Українок“ з якимсь обрахунком — викликати авантюру або принаймні зробити неприємність. Вести агітацію проти „Просвіти“, проти „Союзу Українок“, проти кожної національної установи — о. Шероцький може, але проти алькоголю — то напевне ні. Бо в якій іншій обстановці моглоб зродитись стільки нових помислів у Володимирі? Літом, після бебістичного віча, цілу ніч батюшки наші „вдохновлялися“ разом з пп. Певним і Тележинським, доки серед того настрою не вродився плян заснування у Володимирі нібито „братства“ для оборони православія — а на ділі скінчилося відкриттям оце недавно „Рідної Хати“, де опинилися всі ті горебратчики. Хібаж їм за церкву ходило? Вони робили собі лише „опінію“. А нині вже й сам о. Шероцький дає „опінію“ навіть своїм собратам-священикам. Відомий факт, що свящ. Л. В. на Володимирщині ніяк не може дістати прав польського громадянста лише тому, що о. Шероцький представив його, де треба, як „уидівця“. Ось якто людина котиться по похилій площі й тягне за собою ще й інших темних людей. Не тільки не служить національній справі, не тільки шкодить інтересам свого нещасного народу, але й баламутить несвідомих. І сіє тільки замішання.

Місцевий.

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Стефан Антимович, парох Ферескулі, косівського повіту, помер 4. січня 1932. в 60. році життя, внаслідок тяжких ран, одержаних з руки невикритих досі опришків підчас нападу на парохіяльний дім у ночі з 27. на 28. грудня м. р. Покійний був людиною незвичайно доброю і відзначався високою інтеліґенцією. В домі Покійного гостив славнозвісний артист-маляр, Олександер Авґустинович, давній приятель Франка з його молодших літ, що виконав у Ферескулі цілу низку картин з життя тамошніх гуцулів. Покійний заходився саме около уладження виставки тих картин в одній із саль Нац. Музею у Львові. Дім Покійного був взірцем гостинности й одиноким осередком культури в тім глухім кутку наших гір. Смерть Покійного порушила до глибини душі всіх, що Його знали. Тіло Покійника перевезено до його родинного місточка Снятина і похоронено серед численного здвигу нашого громадянства. Земля Йому пером!

На санування Т-ва „Просвіта“.

XI. виказ підписаних позичок для санування Т-ва „Просвіта“.

Тернопіль: Лоцкевич Володимир 10, Кордуба Антін 5, Нікльова Евдокія 30, Єдинаковський Володимир 10, д-р Миколаєвич Роман 10, Онуферко Василь з Гаїв 10, Тропцова Олена 25, Союз Українок 50, Чубатий Панько 15, Шидловська Юстина 100. **Калуш:** кооп. „Рідна Хата“ з Камення 5, кооп. „Місія“ в Завою 10, Посацький Пантелеймон з Грабівки 10, Гнатів Михайло з Ясеня 5, Спортове Т-во „Чайка“ 5, кооп. „Укр. Ощадність“ з Хотіня 5, Гайдова Ольга з Підмихайля 10, Гайда Панько з Підмихайля 10, кооп. „Підгірська Марійка“ в Новиці 10, о. Дякон Григорій з Кропивника 10, Чорпітова Степанія 20, чит. „Просвіти“ в Завою 10, кооп. „Самопоміч“ в Завою 5. **Сокаль:** Гриньків Іван 5. **Ходорів:** Баглай Панько з Дуліб 20, Труш Пилип з Черемхова 2, Шидловський Антін з Молодинча 5, Бенец Марія з Молодинча 5, Шевців Михайло зі Стрілиськ Нових 5, Гарич Панько тамже 5, Лобак Йосиф зі Стрілиськ Нових 5, Масний Іван з Дуліб 10. **Дрогобич:** „Союз Українок“ у Мразниці 10, о. Моравський Еронім, Орове 10, Стефанків Олекса с. Івана з Улична 5, о. Донарович Константин з Бориничі 50. **Долина:** д-р Луців Іван 10, Майхрович Осип 5, Павлик Іван з Якубова 5, о. Цимбала Іван 5, Шумський Іван 0.50. **Козова:** Наконечний Олександер з Кривого 2, Штабалюк Іван з Вибудова 1, чит. „Просвіти“ в Дібщу 2, кооп. „Зоря“ в Дібщу 10, кооп. „Самопоміч“ в Козівці 5, кооп. „Вигода“ в Дібщу 10. **Рудки:** о. Онишкевич Степан з Купнович Старих 50. **Косів:** інж. Григорців Степан 5. **Городенка:** Ружицький Омелян 20, д-р Комаринський Теодозій 5, Яківчик Онуфрій 30, Багницький Клим 10. **Заболотів:** о. Кисілевський Зиновій з Тулукова 100. **Бібрка:** чит. „Просвіти“ в Ланах 25, повіт. Т-во Кредитове 150, Бачинський Володимир в Стоках 10, Комаринський Михайло з Бартошова 5, о. Стисловський Кость з Девятник 5. **Болехів:** Лисинецький Гедимин, адв. 10, Чикалюк Кирило 10. **Борщів:** д-р Томкович Микола 25, Дроздовський Волод. в Шершеньовцях 20, чит. „Просвіти“ в Жилинцях 10, Смаль Петро 5, Анастазієвський Тит 15. **Городенка:** д-р Комаринський Роман 50, о. Комаринський Василь 50, д-р Окуневський Теофіль 10, Павчак Степан 5, Роік Юрій 10, Томак Бронислав з Чернятина 10, Угрин Микола 10, Юрчишин Петро в Серафинцях 10, кооп. „Поступ“ 5. **Познань:** радн. Коссак Олекс. 20. **Руда Пабяницька:** Костюк Елеонора і Панько 20. **Золочів:** Кравчук Микола 5, Прихитко Яків 5, Шпільман Семен 10, Взаїмна Поміч укр. учит. 10, чит. „Просвіти“ в Стінці 5. **Жовква:** д-р Крипякевич Іван 50, Малиновська М. 10, Малиновський Юрко 1, д-р Придаткевич Михайло 100, Путко А. 5, Стойкевич Стефанія 7.50, Фартухова Йосифа в Замочку 10, Цюрепайлович Іван 5, Юрчик Петро Мерличі 2. Разом 1463 зол. Разом з усіми попередними 29.989.80 зол.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 13. I. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·20 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 5·80 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 16. січня, год. 8. веч. „Роксі“ (комедія, премієра).

Кіна.

АПОЛЬО: „Улани, улани“!
КАСІНО: Звукова версія „Бен Гур“.
КОПЕРНИК: „Американська трагедія“.
ЛЕВ: „Дівча з над Волги“.
МАРУСЕНЬКА: „Американська трагедія“.
МІРАЖ: „Княжна Оляля“ (Марлена Дітріх), „Маскота“ (Ір. Грін).
ОАЗА: „Парада кохання“ в гол. ролі Мор. Шевальє.
ПАН: „Трагедія жінки, дружини та матері“ („Ії хлопчик“).
ПАЛЯС: „Конгрес танцює“.
ПАСАЖ: „Неусмирений“ (Джордж О'Браєн) і додатки.
ПРОМІНЬ: „Дальші Тарзанові пригоди“ (II. серія).
СОНЦЕ: „Терня долі“.
СТИЛЕВЕ: „Геєнна кохання“.
УТІХА: „Бастер Бітон як боксер“, „Лихий чар“ (Джон Гільберт).
ХИМЕРА: „Веселий поручник“ (Мор. Шевальє).

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО
Спогади I. II. і III. часть
Ціна 8·— золотих — без пересил. к.

Програма радіо.

Субота, 16. січня 1932.

Ляйпціґ (259,3) 19.00 Хор. **Брно** (341,7) 20.00 Оперетка. **Льондон** (355,9) 23.35 Танкова музика. **Гельсінґфорс** (368,1) 20.00 Танкова музика. **Гамбурґ** (372,2) 16.30 Концерт. **Букарешт** (394,2) 21.12 Румунська музика. **Берлін** (418) 19.15 Російські пісні. **Рим** (441,2) 17.30 Пісні. **Лянгенберг** (472,4) 20.00 Веселий вечір. **Мілано** (501,7) 19.00 Музична всячина. **Брюсель** (509,3) 18.00 Концерт. **Харків** (937,5) 17.45, 20.00 Концерти.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 15. січня 1932.

Львів (380,7) 11.45 Перегляд краєвої преси ПАТ. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Грам. кружок. 13.10 Про погоду для. 15.00 Грам. кружок. 15.35 Виклад для вчителів. 15.45 Грошева біржа. 16.10 Грам. кружок. 16.40 Грам. кружок. 16.55 Навчання англійської мови. 17.35 Легка музика. 18.50 Всячина. 19.15 „Три оклики“. 19.30 Спорт. 19.35 Грам. кружок. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 Музична гутірка. 20.15 Концерт. 22.50 Танкова музика.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВІЛЛЯ ПОВЕРХОВА, семипокоєва, комфорт, між залізничим двірцем і середмістям Станиславова, сад, газдівський будинок, продаю або заміню за камяницю у Львові. Листи: Адмін. „Діла під „8000 долярів“. 1215

КАМЕНИЦЯ поверхова, нова, город, 15 літ вільна від податків, банк довгоречинцевий, комірне 500 долярів, вклад готівкою 3300 дол., бічна Гроховської (Листопада) на продаж. Відомість: Адвокат Раппапорт, Львів, Коральницька 8 (від 4—6). 1218 1-1

ПОКІЙ, кухня, балькон, фронт., соняшне, бічна Гроховської, безпосередньо від господаря негайно до винайму. Відомість: д-р Фрід, св. Николая 20 (10—12 або 3—5).

ХТО взяв би на себе вивчити сільську молодь хорового співу — евентуально і орхестри, зволить зголоситись до дня 25. січня 1932 р. під адресою: Г.-кат. Уряд парох. у Вороблячині, п. Немирів. Умови: повне удержання і плата згідно з умовою. 1216 1-2

ПРИЙМУ 2 учениці або студентки на мешкання з повним удержанням. Вул. Сикстуська 58 А. II. пов. двері ч. 6.

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Я. ГІРШШПРУНГА, Личаківська 34. Вписи на 5-місячний вечірний торговельний курс відбуваються щодня від 10—12. і 4—7. Стенографія. Писання на машинах. 1214 2-2

ФРОНТОВА, соняшна кімната з окремим входом негайно до винайму, найрадше з харчем, вул. Пелчинська ч. 2, двері ч. 6. 1201 2-3

ПРИЙМУ учеників (студентів) на станцію. Кордасевичева, Чарнецького 26.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р мед. НАТАЛІЯ ГАЩУКОВА
б. лік. закорд. клінік
відкрила дентистичну амбуляторію і приймає від 1. I. 1932 р.
ПЕРЕМИШЛЬ —
Побереже Пілсудського 7
від 9—1 і 3—6.

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає слідуючі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв така:
BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41.

В переписці треба зазначувати:
Ausland - Abteilung. Місця платности у Польщі: Банк для торговлі та промислу Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.190) Почтове конто у Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 109—7

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.